

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 468/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť mestskej časti Bratislava - Ružinov, Mierová 21, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Haulíkom, Advokátska kancelária HPP s. r. o., Záhradnícka 30, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 174/2014-149 zo 16. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mestskej časti Bratislava - Ružinov o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2016 doručená sťažnosť mestskej časti Bratislava - Ružinov, Mierová 21, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 174/2014-149 zo 16. marca 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva:

«Sťažovateľ sa v súdnom konaní... vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod č. k. 58C/245/2010 domáhal od žalovaného Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy zaplata sumy 168.411,37 €... žalobu odôvodnil tým, že bez právneho dôvodu zaplatil faktúry v celkovej sume 168.411,37 €, ktoré za odvádzanie odpadových vôd z povrchového odtoku z miestnych komunikácií 3. a 4. triedy nachádzajúcich sa na území mestskej časti Bratislava - Ružinov (t. j. sťažovateľa) vystavila [REDAKOVANÉ] čím sa žalovaný mal na úkor sťažovateľa bezdôvodne obohatiť v zmysle ust. § 454 Občianskeho zákonníka, nakoľko sťažovateľ pri úhrade týchto faktúr plnil právnu povinnosť namiesto žalovaného.

Sťažovateľ poukázal na ust § 23 ods. 9 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o verejných vodovodoch“), podľa ktorého zabezpečuje odvádzanie odpadových vôd a vôd z povrchového odtoku a ich zneškodňovanie z pozemku, ktorý slúži na verejné účely alebo z verejných priestranstiev na vlastné náklady vlastníka nehnuteľnosti, ktorým je žalovaný (Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava), keďže sťažovateľovi boli predmetné miestne komunikácie len zverené do správy. Nakoľko tieto komunikácie neboli prevedené do vlastníctva sťažovateľa, v zmysle cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch nemohol byť sťažovateľ povinný uhrádzať náklady na odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd z predmetných komunikácií a keď ich uhradil, urobil tak namiesto žalovaného, čím sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

Okresný súd Bratislava II však rozsudkom č. 58 C/245/2010-95 zo dňa 16. 12. 2013 žalobu sťažovateľa zamietol.

Proti tomuto rozsudku síce sťažovateľ podal odvolanie, ale Krajský súd v Bratislave mu nevyhovel a rozsudkom č. 4 Co 174/2014-149 zo dňa 16. 3. 2016 napadnutý rozsudok potvrdil, keď sa stotožnil s odôvodnením preskúmaného rozsudku. Odvolací súd pritom konštatoval, že pri zverení komunikácií do správy sťažovateľ „delegáciou práv a povinností prešli z odporcu na navrhovateľa súvisiace majetkové práva a záväzky“, a to najmä „generálna povinnosť udržiavať (užívať zveľaďovať chrániť a zhodnocovať) zverený

majetok a tiež povinnosť uvedená v čl. 3d ods. 6 cestného zákona udržiavať pozemné komunikácie v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý sú určené. Povinnosť mestskej časti zabezpečovať údržbu, zjazdnosť a schodnosť miestnych komunikácií III. a IV. triedy verejných priestranstiev je uložená § 7a ods. 2 písm. e) zákona o hlavnom meste.“

Napriek tomu, že predmetom konania bol nárok súvisiaci s odvádzaním odpadových vôd, ktorý explicitne upravuje Zákon o verejných vodovodoch, odvolací súd aj ďalej pokračoval v argumentácii založenej na úprave povinností správcu cestnej komunikácie, keď konštatoval, že „podľa § 1 ods. 3, 4 cestného zákona a § 8 ods. 4 vyhlášky k cestnému zákonu sú dažďové vpusty na odtok vody z povrchového odtoku súčasťou miestnych komunikácií, pričom zabezpečenie odvádzania vôd z povrchového odtoku z miestnych komunikácií je súčasťou bežného hospodárenia a správy miestnych komunikácií, bez ktorého by nebolo možné užívať predmetné komunikácie na účel, na ktorý boli určené a nemohla by byť zabezpečená bezpečná prevádzka a zjazdnosť predmetných komunikácií. Na navrhovateľa prešla generálna povinnosť majetok udržiavať (§ 7 ods. 2 písm. a) zákona o majetku obcí), resp. povinnosť vlastníka pozemných komunikácií miestne komunikácie udržiavať v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý sú určené (§ 3d ods. 6 cestného zákona), ktorá zahŕňa aj povinnosť zabezpečenia odvodu povrchových vôd zo zvereného majetku“. Až v ďalšej časti odôvodnenia svojho rozsudku odvolací súd uzavrel, že „povinnosť odporcu ako vlastníka v zmysle § 23 ods. 9 zák. č. 442/2002 Z. z. prešla na navrhovateľa v rámci generálnej povinnosti udržiavať a užívať majetok (v súlade s § 7 ods. 2 písm. a) zák. č. 138/1991 Zb.) a tiež v rámci všeobecného odkazu na povinnosti podľa všeobecne záväzných právnych predpisov (t. j. aj povinnosť v zmysle § 23 ods. 9 zák. č. 442/2002 Z. z.), odvádzanie vôd z povrchového odtoku miestnych komunikácií je súčasťou zákonnej povinnosti navrhovateľa udržiavať zverený majetok, a ak si ju navrhovateľ splnil (prostredníctvom [REDAKOVANÉ] za úhradu), náklady, ktoré vynaložil, nie sú nákladmi, ktoré by vynaložil za odporcu.“ ...

Podľa ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch, odvádzanie odpadových vôd a vôd z povrchového odtoku a ich zneškodňovanie zo stavby alebo z pozemku, ktorá slúži na výkon samosprávy obce alebo na verejné účely, alebo z verejných priestranstiev, zabezpečuje vlastník nehnuteľnosti na vlastné náklady.

Podstata súdneho sporu uvedeného v bode 1 tejto sťažnosti spočíva v použití cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch, nakoľko sťažovateľ (ako žalobca) sa domáha vydania predmetu bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v nákladoch na splnenie povinnosti, ktorú podľa uvedeného zákonného ustanovenia mala splniť iná osoba (t.j. žalované Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava]. Konajúce súdy však aplikovali cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch v rozpore s vôľou zákonodarcu a so všeobecne akceptovanými pravidlami výkladu práva, čo viedlo k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

V cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch zákonodarca jednoznačne a bez možnosti akejkoľvek výnimky určil, že odvádzanie odpadových vôd a vôd z povrchového odtoku a ich zneškodňovanie zo stavby alebo z pozemku, ktorá slúži na výkon samosprávy obce alebo na verejné účely, alebo z verejných priestranstiev, zabezpečuje vlastník nehnuteľnosti na vlastné náklady. V tomto prípade je vlastníkom dotknutých nehnuteľností Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava (t.j. žalovaný v súdnom spore). Skutočnosť, že vlastník nehnuteľností ich v súlade s ust. § 6 ods. 2 a 3 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o majetku obcí“) zveril sťažovateľovi do správy, je pre aplikáciu cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch irelevantná, keďže predmetné zákonné ustanovenie neupravuje žiadnu možnosť zmeny subjektu, ktorý má plniť určené povinnosti.

Zákonodarca pritom v cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch úplne jednoznačne vymedzil povinný subjekt a nestanovil žiadnu inú možnosť, že by nositeľom predmetnej zákonnej povinnosti mohol byť niekto iný ako vlastník nehnuteľností (t.j. v tomto prípade Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava). Ak by zákonodarca mal v úmysle vymedziť viacero subjektov, ktoré môžu byť povinné zabezpečovať odvádzanie povrchových vôd z verejných priestranstiev, nepochybne by to v predmetnom ustanovení výslovne uviedol, tak ako to je na iných miestach Zákona o verejných vodovodoch, a to konkrétne:

- v ust. § 20 ods. 1 písm. b) Zákona o verejných vodovodoch, kde sa pri povinnosti odstraňovať a okliesňovať stromy a iné porasty na pozemku rozlišuje medzi vlastníkom, správcom a užívateľom pozemku,

- v ust. § 27 ods. 2 Zákona o verejných vodovodoch, kde sa určuje, že vlastník nehnuteľnosti, jej správca alebo užívateľ je povinný dbať o to, aby užívaním nehnuteľnosti nepoškodzoval a nenarušil prevádzku verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie a zároveň sa určuje, že vlastník nehnuteľnosti, jej správca alebo užívateľ je povinný udržiavať porasty na pozemkoch v pásme ochrany verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie tak, aby neohrozovali bezpečnosť a spoľahlivosť verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie.

Ak teda zákonodarca vo vyššie uvedených ustanoveniach Zákona o verejných vodovodoch výslovne rozlišuje pri subjektoch určitých povinností vlastníka, správcu a užívateľa nehnuteľnosti a v cit. ust. § 23 ods. 9 predmetného zákona naopak stanovuje konkrétnu povinnosť len vlastníkovi nehnuteľnosti (bez akejkoľvek zmienky o tom, že by sa takáto povinnosť mohla vzťahovať aj na správcu alebo užívateľa nehnuteľnosti), tak neexistuje žiadny dôvod na to, aby sa predmetné ustanovenie vykladalo extenzívne a aby sa rozširoval okruh povinných subjektov aj na správcu alebo užívateľa nehnuteľnosti, ktorí v cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch spomenutí nie sú.

Krajský súd v Bratislave vo svojom rozsudku argumentoval aj povinnosťami správcu pozemnej komunikácie, ktoré majú vyplývať z viacerých ustanovení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Cestný zákon“). Táto argumentácia je však podľa nášho názoru zavádzajúca, nakoľko na právne vzťahy súvisiace s odvodom a likvidáciou odpadových vôd, ktoré sú explicitne upravené v Zákone o verejných vodovodoch, nemožno aplikovať Cestný zákon, ktorého predmet úpravy je úplne iný, a to ani vtedy, ak sa odtoky do kanalizácie nachádzajú na pozemnej komunikácii. Sťažovateľ sa totiž od Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy nedomáha vydania bezdôvodného obohatenia za plnenie povinností správcu pozemných komunikácií, ale výlučne len za plnenie povinností vyplývajúcich z cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch.

Podotýkame, že zákonodarca si v čase schválenia Zákona o verejných vodovodoch nepochybne bol dobre vedomý existencie Zákona o majetku obcí, ako aj Cestného zákona a musela mu byť známa aj bežná prax miest Bratislava a Košice, ktoré zverujú časti svojho majetku do správy jednotlivým mestským častiam. Keďže aj napriek tomu zákonodarca

neupravil v cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch žiadnu alternatívu pre vymedzenie povinného subjektu (ako to spravil v iných ustanoveniach tohto zákona, ktoré citujeme vyššie) a ani nestanovil žiadnu výnimku pre pozemné komunikácie ako časť verejných priestranstiev, ktoré sú v správe iného subjektu ako ich vlastníka, celkom jednoznačne prejavil vôľu, aby povinným subjektom bol vždy vlastník vymedzených nehnuteľností, a to bez ohľadu na skutočnosť, či dané nehnuteľnosti aj sám užíva alebo ich zveril do správy mestskej časti (v tomto prípade sťažovateľa).

Zároveň je potrebné uviesť, že v oblasti odvádzania odpadových vôd a nakladania s nimi je nepochybne Zákon o verejných vodovodoch špeciálny a neskôr vydaný právny predpis k všeobecnému a skôr vydanému Zákonom o majetku obcí a rovnako aj k všeobecnému a skôr vydanému Cestnému zákonu, z ktorých Krajský súd v Bratislave odvodzoval údajný prechod povinnosti Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava zabezpečovať odvod povrchových vôd zo zverených miestnych komunikácií na sťažovateľa. Ak však špeciálny a neskôr vydaný zákon jednoznačne stanovuje, že konkrétnu povinnosť má len vlastník nehnuteľnosti a nikto iný (tak ako je to výslovne uvedené v cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch), potom všeobecné a skôr vydané právne predpisy (ako sú Zákon o majetku obcí a Cestný zákon) nemôžu zmeniť nositeľa takejto povinnosti.

Pokiaľ teda Krajský súd v Bratislave a pred ním aj prvostupňový Okresný súd Bratislava II dospeli k záveru, že povinnosti vlastníka nehnuteľností vyplývajúce z cit. ust. § 23 ods. 9 Zákona o verejných vodovodoch nemá plniť ich vlastník (t. j. Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava), ale správca (t. j. sťažovateľ), rozhodli v zjavnom rozpore s vôľou zákonodarcu, ktorá je v predmetnom zákonom ustanovení jednoznačne vyjadrená a zasiahli tak do základného práva sťažovateľa na právnu ochranu v zmysle ust. čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a narušili aj princíp právnej istoty ako jeden z nevyhnutných atribútov právneho štátu, ktorý je garantovaný v ust. čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo Mestskej Časti Bratislava – Ružinov na súdnu ochranu podľa ust. čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. 4 Co 174/2014-149 zo dňa 16. 3. 2016 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 4 Co 174/2014-149 zo dňa 16. 3. 2016 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť Mestskej časti Bratislava – Ružinov na účet jej právneho zástupcu trovy konania vo výške 1.841,08 €, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom krajského súdu. Porušenie svojich práv vidí v nesprávnom výklade § 23 ods. 9 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejných vodovodoch“).

Sťažovateľka sa návrhom doručeným Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) domáhala voči hlavnému mestu Slovenskej republiky Bratislave vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 168 411,37 € s prísl. Okresný súd rozsudkom č. k. 58 C/245/2010-95 zo 16. decembra 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) návrh sťažovateľky zamietol. O odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo

slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07).

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde a že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenia o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať (napr. III. ÚS 124/08).

Ústavný súd nie je vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09 atď.).

Krajský súd sa po skutkovej a právnej stránke stotožnil s rozsudkom okresného súdu a na zdôraznenie jeho správnosti v relevantnej časti svojho rozsudku uviedol:

„... medzi účastníkmi konania nebolo sporné zverenie miestnych komunikácií III. a IV. triedy odporcom do správy navrhovateľa s poukazom na ust. § 23 ods. 9 zák. č. 44272002 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2009, podľa ktorého odvádzanie odpadových vôd a vôd z povrchového odtoku a ich zneškodňovanie z nehnuteľností, ktorá slúži na výkon samosprávy obce alebo na verejné účely, alebo z verejných priestranstiev, zabezpečuje vlastník nehnuteľnosti na vlastné náklady, bolo medzi nimi sporné, či sa odporca ako vlastník predmetných nehnuteľností na úkor navrhovateľa, ktorý uhradil v roku 2009 faktúry [REDAKOVANÉ] za odvádzanie odpadových vôd a vôd z povrchového odtoku z predmetných nehnuteľností, bezdôvodne obohatil. Odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvého stupňa, že delegáciou práv a povinností prešli z odporcu na navrhovateľa súvisiace majetkové práva a záväzky, a teda nemohlo dôjsť zo strany odporcu k bezdôvodnému obohateniu. So zvereným majetkom v zmysle čl. IV protokolu o zverení miestnych komunikácií zo dňa 23.03.1992 totiž súviseli i práva a záväzky uvedené v prílohe č. 2 ako neoddeliteľnej súčasť protokolu, a podľa tejto prílohy na navrhovateľa prešli dňom zverenia práva a povinnosti súvisiace so zvereným majetkom, zakotvené v zákone o pozemných komunikáciách, vo vyhl. č. 35/1984 Zb., práva a povinnosti uvedené v Štatúte odporcu a vo všeobecných právnych predpisoch. Na navrhovateľa teda prešli v súlade s ust. § 6 ods. 2 a 3 zák. č. 138/1991 Zb. aj povinnosti súvisiace s vlastníctvom zvereného majetku, pričom v zmysle čl. 36 ods. 5 štatútu, prílohy č. 2 protokolu a § 7 ods. 2 zákona o majetku obcí prešla na navrhovateľa najmä generálna povinnosť udržiavať (užívať, zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať) zverený majetok a tiež povinnosť uvedená v čl. 3d ods. 6 cestného zákona udržiavať pozemné komunikácie v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý sú určené. Povinnosť mestskej časti zabezpečovať údržbu, zjazdnosť a schodnosť miestnych komunikácií III. a IV. triedy a verejných priestranstiev je uložená § 7a ods. 2 písm. e) zákona o hlavnom meste. Článok 38 ods. 1 štatútu opätovne uvádza povinnosti obsiahnuté aj v čl. 7 ods. 2 zákona o majetku obcí a sú vymenované aj v prílohe č. 2 protokolu, a to povinnosť mestských Častí zverený majetok držať, užívať, brať úžitky a nakladať s ním v súlade so Štatútom a tiež povinnosť zveľaďovať, chrániť, zhodnocovať, udržiavať a užívať majetok, ktorý im bol zverený.

Podľa § 1 ods. 3, 4 cestného zákona a § 8 ods. 4 vyhlášky k cestnému zákonu sú dažďové vpusty na odtok vody z povrchového odtoku súčasťou miestnych komunikácií, pričom zabezpečenie odvádzania vôd z povrchového odtoku z miestnych komunikácií je súčasťou bežného hospodárenia a správy miestnych komunikácií, bez ktorého by nebolo možné užívať predmetné komunikácie na účel, na ktorý boli určené a nemohla by byť zabezpečená bezpečná prevádzka a zjazdnosť predmetných komunikácií. Na navrhovateľa prešla generálna povinnosť majetok udržiavať (§ 7 ods. 2 písm. a) zákona o majetku obcí), resp. povinnosť vlastníka pozemných komunikácií miestne komunikácie udržiavať v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý sú určené (§ 3d ods. 6 cestného zákona), ktorá zahŕňa aj povinnosť zabezpečenia odvodu povrchových vôd zo zvereného majetku, teda miestnych komunikácií, ktoré prešli do správy navrhovateľa spolu s dažďovými vpustami na odtok povrchových vôd do verejnej kanalizácie, ako ich súčasťou. Ako už konštatoval Krajský súd v Bratislave v rozhodnutí č. k. 8Co/404/2010-260 zo dňa 30.12.2011, v prípade, ak by sa uzatvorili všetky vpuste, a voda by stála na komunikáciách, odstraňoval by ju navrhovateľ, z čoho vyplýva jeho povinnosť zabezpečovať riadne odvádzanie povrchových vôd z miestnych komunikácií III. a IV. triedy cez dažďové vpusty. S týmto právnym názorom súhlasí aj odvolací súd. Je potom možné uzavrieť, že povinnosť odporcu ako vlastníka v zmysle § 23 ods. 9 zák. č. 442/2002 Z. z. prešla na navrhovateľa v rámci generálnej povinnosti udržiavať a užívať majetok (v súlade s § 7 ods. 2 písm. a) zák. č. 138/1991 Zb.) a tiež v rámci všeobecného odkazu na povinnosti podľa všeobecne záväzných právnych predpisov (t.j. aj povinnosť v zmysle § 23 ods. 9 zák. č. 442/2002 Z. z.). Odvádzanie vôd z povrchového odtoku miestnych komunikácií je súčasťou zákonnej povinnosti navrhovateľa udržiavať zverený majetok, a ak si ju navrhovateľ splnil (prostredníctvom [REDAKOVANÉ] za úhradu), náklady, ktoré vynaložil, nie sú nákladmi, ktoré by vynaložil za odporcu.“

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Citovaný rozsudok obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým krajský súd dospel, v spojení s rozsudkom okresného súdu nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené. Pretože namietaný rozsudok nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnený na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že odvolací súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka v sťažnosti iba opakuje námietky, ktoré už boli predmetom preskúmania krajským súdom na základe odvolania proti rozsudku okresného súdu, teda sťažnosť je vlastne iba polemika s právnym názorom okresného súdu, resp. krajského súdu, akým posúdil sťažovateľkin nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Sťažovateľka tak stavia ústavný súd do pozície bežnej prieskumnej inštancie všeobecného súdnictva, keď požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jej právnym posúdením jej nároku uplatneného v návrhu na začatie konania. Ústavný súd v súvislosti s takto koncipovanou sťažnosťou pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Nad rámec odôvodnenia rozsudku krajského súdu považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že právny názor sťažovateľky pri uplatňovaní jej nároku, ktorý vychádza zo striktno gramatického výkladu § 23 ods. 9 zákona o verejných vodovodoch, nie je možné akceptovať. Krajský súd pri posudzovaní nároku sťažovateľky správne poukázal na jednotlivé ustanovenia súvisiacich predpisov (pozri odôvodnenie rozsudku krajského súdu), pretože vykladať ustanovenie § 23 ods. 9 zákona o verejných vodovodoch nie je možné izolovane bez vzájomných súvislostí jednotlivých zákonov a podzákoných predpisov upravujúcich povinnosti sťažovateľky pri správe zvereného majetku hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava. Pokiaľ sťažovateľka má povinnosť zabezpečiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku z miestnych komunikácií, s touto povinnosťou je neoddeliteľne spätá aj povinnosť znášať náklady na jej splnenie.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci krajského súdu v danom prípade sú zlučiteľné so sťažovateľkou označenými právami, sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu

Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 46 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľky všeobecný súd nerozhodoval vo veci preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy. Vzhľadom na uvedené tento článok ústavy je na rozsudok krajského súdu neaplikovateľný, a teda ani nemôže existovať priama súvislosť medzi namietanými skutočnosťami a základným právom, porušenie ktorého sťažovateľka namieta (napr. I. ÚS 12/01, I. ÚS 44/03, III. ÚS 23/2010).

S poukazom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neodôvodnenosti.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016